Tagħrif dwar il-Knisja Parrokkjali ta' Ħal Kirkop u l-Kappillani Tagħha

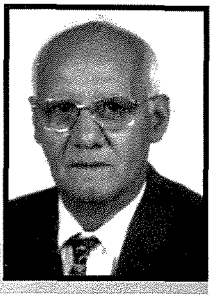

minn **Leonard Agius**

Meta wieħed jidħol fil-knisja parrokkjali ta' Ħal Kirkop iddedikata lil San Leonardu Abbati u jħares lejn l-artali li hemm fil-knisja jinnota li kollha ddedikati lill-Madonna jew hemm ix-xbieha tagħha ħlief dak tat-titulari li sar fl-1751 minn xi alliev ta' Mattia Preti li jġib lil San Leonardu qiegħed jeħles l-ikalzrati.

L-ewwel artal hu dak tar-Rużarju li sar fl-1600 fejn hemm ix-xbieha tal-Madonna u l-Bambin bil-kuruna tar-Rużarju, San Duminku u Santa Katerina ta' Siena, kif ukoll il-misteri tar-Rużarju. Artal ieħor hu dak tal-Madonna tal-Pilar magħruf bħala ta' San Ġakbu. F'dan l-inkwadru hemm ix-xbieha tal-Madonna u l-Bambin f'ħoġorha u San Ġakbu għarkubbtejh. Ta' min jgħid li dan kien l-ewwel artal iddedikat lill-Madonna tal-Pilar li sar fl-1647, il-pittur x'aktarx hu Stefano Errardi. Dun Franġisk Mangion miż-Żurrieq f'testment li għamel għand in-Nutar Antonio Brancati nhar l-20 ta' Frar 1701 ħalla parti mill-proprjetà tiegħu għall-artal ta' San Ġakbu li hemm fil-knisja parrokkjali ta' Ħal Kirkop biex fl-anniversarju tal-mewt tiegħu tiġi ċċelebrata quddiesa fuq dan l-artal. Dun Franġisk Mangion miet fl-14 ta' Lulju 1701. Artal ieħor hu tal-Madonna tal-Grazzja u l-pittura ġġib lill-Madonna bil-Bambin u San Franġisk de Paule. Dan sar mill-Pittur Ġannikola Buhagiar fl-1708. Artal ieħor hu ddedikat lill-Madonna tad-Duluri, u juri lill-Madonna bilqiegħda b'Ġesù mejjet f'ħoġorha u anġlu jikkonforta lill-Madonna, pittura sabiħa ħafna. Dan sar fl-1802. Ta' min jgħid li fi żmien il-Kappillan Dun Ġużepp Barbara, li waqqaf il-Fratellanza ta' San Ġużepp f'Ħal Kirkop fl-1875, kien sar tentattiv biex jiġi mibdul f'wieħed iddedikat lil San Ġużepp. Kien fuq l-insistenza ta' missirijietna ma' l-Isqof ta' dak iż-żmien biex ma jinbidilx li għadna ngawduh sal-lum. Artal ieħor kien iddedikat lil Santa Marija, u dan kien sar fl-1658. Dan l-artal li kien tal-ġebel tneħħa biex saret in-niċċa għal San Leonardu. Il-pittura qiegħda preservata fil-knisja tal-Lunzjata. L-aħħar altar kien dak tal-Kurċifiss, u dan fih impitter Ġesù fuq is-salib, il-Madonna, Marija Maddalena u nisa twajba. Dan ukoll tneħħa u jinsab fil-knisja tal-Lunzjata. Minfloku sar korp tal-kartapesta mill-Istatwarju Wistin Camilleri. Dan sar fi żmien il-Kappillan Dun Mikiel Spiteri wara l-gwerra.

Wara li tajna ħarsa lejn l-artali li għandna jżejnu l-knisja

Il-Kappillan Dun Franġisk Xuereb

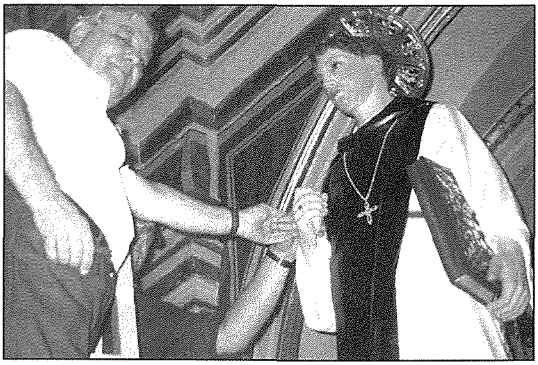

Louis Carabott ilibbes ir-ruzetta mogħtija minn Dun Mikiel Spiteri.

tagħna li għal xi wħud ma jagħtux każ xi preġju ta' arti għandna, ħaġa sabiħa wkoll ta' min ifakkar biex qatt ma jintesew dawk il-kappillani li ħabbew u kabbru l-festa ta' San Leonardu. Fl-1592 l-ewwel kappillan ta' Ħal Kirkop kien Dun Karlu Taliana. Dan il-kappillan flimkien ma' missirijietna tana l-identità ta' parroċċa ddedikata lil San Leonardu, li aħna kburin li qegħdin taħt il-protezzjoni tiegħu. Ta' min ifakkar li fil-purċissjoni ta' San Girgor li kienet issir mill-Imdina għaż-Żejtun kienu jieħdu sehem il-parroċċi ta' Malta kollha. Il-parroċċa tagħna kienet tiġi msejħa ta' San Leonardu biex timxi skond il-preferenza parrokkjali, u għalhekk fuq is-salib tal-kleru wara l-kurċifiss hemm ix-xbieha ta' San Leonardu. Wieħed ieħor fost il-kappillani kien Dun Franġisk Xuereb. Fi żmien dan il-kappillan saru l-gandlieri u l-kanapew għall-artal maġġur li jintramaw għall-festa ta' San Leonardu. Qabel saru dawn il-gandlieri l-artal maġġur kien jintrama bl-istess gandlieri tal-festa ta' San Ġużepp. Dawn kienu saru mill-Kappillan Dun Ġużepp Barbara li kien ħsiebu biss kif ikabbar il-festa ta' San Ġużepp. Il-Kappillan Dun Franġisk Xuereb ħallas bi spejjeż tiegħu personalment l-pedestall ta' l-istatwa, li sar l-Italja fuq id-disinn ta' Ġużeppi Galea tar-Rabat Malta. Kappillan ieħor kien Dun Mikiel Spiteri li fi żmienu sar il-ventartal fuq id-disinn ta' Antonio Sciortino ta' Ħaż-Żebbuġ Malta u nħadem mid-ditta Robinich ta' Raħal Ġdid. Barra dan, f'testment li għamel ried li wara mewtu l-istatwa ta' San Leonardu tiġi ddekorata b'rużetta tad-deheb. Din ġiet inawgurata fil-festa ta' l-2004. Ta' min ifakkar li biex ġie attwat dan it-testment domt nitħabat ma' l-awtorità tal-Knisja għal 20 sena meta Dun Mikiel ilu mejjet 32 sena. Kappillan żagħżugħ u ħabrieki kien Dun Ġużepp Theuma li kien minn Birkirkara. Dan il-kappillan kien l-ewwel wieħed li beda l-pittura fejn barra l-evanġelisti li hemm fil-koppla għamel tliet episodji fuq il-ħajja ta' San Leonardu fis-saqaf tal-kor, li dawn ġew impittra mill-Professur Ġużeppi Briffa ta' Birkirkara. Barra dan, il-Kappillan Theuma bi spejjeż tiegħu ddekora l-istatwa ta' San Leonardu b'salib pettorali.

Ħuti Koppin kellna iżjed kappillani li ħadmu u għamlu biex ikabbru l-festa ta' San Leonardu iżda mhux daqshekk fil-miftuħ. Huwa obbligu tagħna li nibqgħu niftakru fihom fit-talb tagħna.

San Leonardu missier tagħna minn ħdejn il-Mulej itlob għalina u għal dawn il-kappillani.

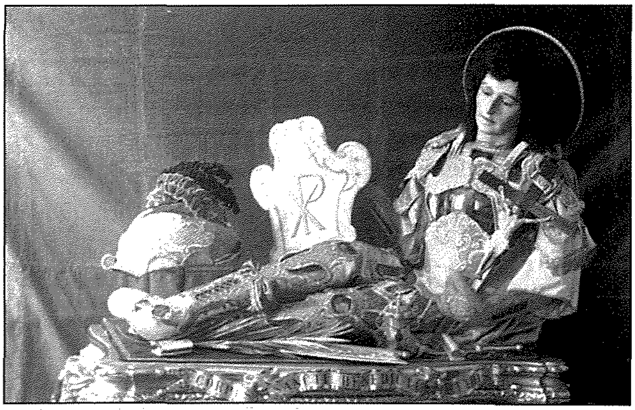

Ritratt oriġinali ta' San Beneditt Martri qabel ma ġie mimsus kif kien meta libsu Dun Salv Pagas La Corte minn Bormla. Dan ir-relikwarju ġie mogħti mill-Papa Piju VI lil Kjeriku Koppi Ġużeppi Marija Callus 1790 għall-knisja parrokkjali ta' Ħal Kirkop fejn wara l-festa titulari kienet issirlu festa kbira.